

KREŠTAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANACH.

Predplatná cena:

Na celý rok 2 zl. — kr.
Na pol roka 1 > — >
Na štvrt roka — > 60 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

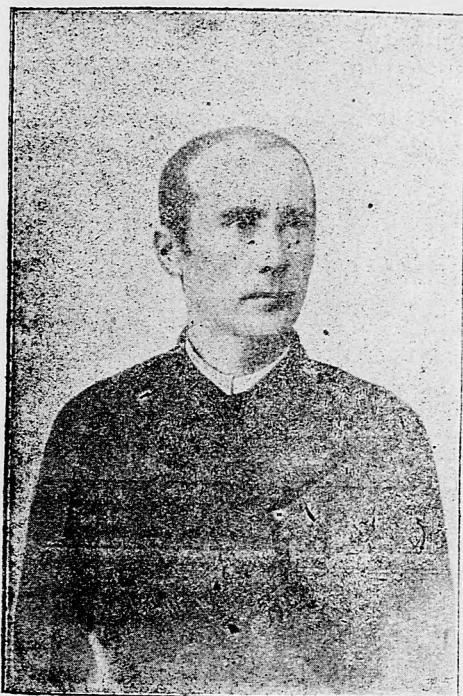
Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a GERHARD NÉMETH.
Dočasný hlavný spolupracovník:
JOZEF N. JANDA.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
VIII. ker., Práter-utica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jeálneho 5 stúpcového riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

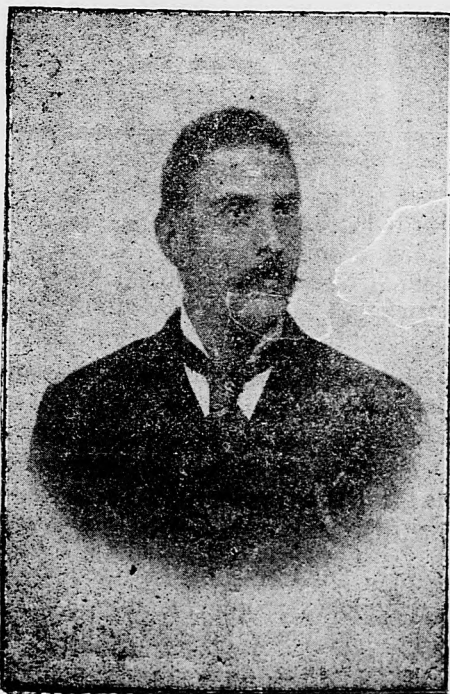
Vyslanci ľudovej strany.

Karol Kálmán.

Ján Molnár.

Stefan Rakouszky.

Františ Buzáth.

Pod volbami.

Ešte nenie koniec volbám. Potrvajú ony do 6. novembra; ba kde z istých príčin nová volba sa vypíše, ešte neskôr sa dozvieme o jej výsledku.

Teraz už sa nestarajme o to, jako volby vypálily. To sme vopred vedeli, že volby — ktoré i riaditeľstvo prekvápily — nevypadnú tak, aby sme už teraz väčšinu mali na sneme. To previesť nebolo možné, lebo my sme nemali milióny peňazí; my sme nemali na pomoci četníka, vojakov a úradských, k čomu sa ešte dodať musí násilie a vplyv rozličného drúhu.

Predsá sme sa vpustili do boja, aby sme ukázali, že tisíce a tisíce ľudí sú neni spokojné s terajším liberálnym panovaním, ktoré vybralo kresťanské kamene zo základu Uhorska. Neni sme spokojní ani s tým, že páni liberáli nemerajú jednakou mierou; ľud ubohý musí ťažkú daň platiť; a veď on veľmi krvopotne pracuje, aby vyžiť mohol; kdežto istiny a bursový obchod — pričom bez potu sa ľahko dajú tisíce a milióny nadobudnúť — ešte vždy nechcú páni liberáli dani podrobiť.

Pri volbách sme sa hýbali na všetky strany, a sme tuho bojovali proti vládnym, aby sme im na vedomie dali, že by sa už zišlo raz väčšiu starosť mať o ľud ubohý a opustený; nielen vtedy mu potriasaj vyrobenú tvrdú ruku, keď je volba tu, lež uponížij sa treba z povdačnosti za dôveru k ľudu aj behom tých piatich rokov viackrát, lebo vyslanec len tak sa dozvie o potrebách, o žiadostach a smýšľaní ľudu.

Ľud celkom rozherčeno bojoval proti melukom, aby sa dozvedeli, že i on chce brať účasť v slobode občianskej. Oh dobre to vie už náš ľud, že kresťanstvo na poli všetkých záležitostí putá má na sebe. Prenasledujú tuho a bez prestania jeho spisovateľov, z ktorých mnohých už i pozatvárali; v škole necirkevnej pod prísnu pokutu je zakázané kresťanským spôsobom zdvihnúť myseľ k Bohu.

Vláda vydáva viac slovenských novín, pomocou ktorých naplňuje zednársnym liberalizmom srdca mnohých. Keď ale kto v duchu kresťanskom aj len dve-tri slová dá na papier v slovenskej reči, už sa až tak sype hlúpe pomlúvanie, že je on pánslav, vlastizradca a čo ja viem, čo.

Liberalizmus doposiaľ každého považoval za obyčajného človeka, len ľud slovenský bol pred ním pálením ohľúpený tót.

A tieto všetky krivdy dovršili páni liberáli s cirkevnou politikou. Oni sa neopytali, či tie

zákony sa páčia ľudu, abo nie; preto ale ustavične opätovali Veličenstvu, že celá krajina si ich žiada.

A hľa teraz je už ľud uvedomený o tomto všetkom; „Kreštan“ mu všetko vysvetlil, oči mu otvoril; a ľud — ktorý o tom všetkom predtým ani pochopu nemal, lebo bol len mámený a za nosom vodený — keď sa toto dozvedel, s ošklivosťou sa odvrátil od liberalismu a túto ošklivosť pri volbách na javo dáva.

Sláva tebe, ľudu, že za tak krátky čas tak si si nechal oči otvoriť a v takej miere si slúchal hlas svedomia. Celý civilisovaný svet v Europe, ba i v iných častiach zeme sa musí dozvedieť o tom, jaké ctihodné a šľachetné je tvoje chovanie.

Len pokračuj na započatej ceste, nekroč nazad; nezabudni heslá kresťanské, neodvráť sa od vodcov kresťanských; a uvidíš, že o päť rokov nielen mravné víťazstvo hlásať svetu tvoju zrelosť, lež i výsledok volieb bude prajný a nad očakávanie podarený.

Pomôž si človeče, i Boh ti pomôže! pomáhaj si ľudu pod náčelníctvom tvojích vodcov, a i Boh ti na toľko bude pomáhať, že i výsledok tvojho namáhania to bude dokazovať.

V mene všetkých šľachetných ti privolávam: Sláva.
Jozef Urminčan.

Mužovia, ženy, dietky! modlite sa každodenne za víťazstvo ľudovej strany !!

POLITICKE CHYRY.

Liberalný korteš strelil na prvého virilistu v Szlanici; meno toho korteša je Brne; guľka ale ne-trafila. Toho korteša nelapili, lebo je meluk a spolu i korteš; ba čo viac ešte toho pána Klinovského lapli, že pokoj kazí.

Rozmaznaná zkazenosť. S kassou vlády sa ubiehať nenie v stave nikto. Mnohí vidiac to márnoratné minanie a rozhadzovanie peňazí, vzdali sa kandidátstva. Ľud ale už na toľko je podplácaním zkazený a na mnohých miestach rozmazaný, že inakšie víno nechce piť, len čo puká; ani cigár iných nechce kúriť, len čo brucho majú a s pečiatkami sú ozdobené. Sme zvedaví, jako sa bude vláda usilovať, odpomôcť tej biede, ktorá v zime nastane následkom zlej úrody; či aj vtedy tak štedrá bude v rozhadzovaní groší podpory.

Volby v Maďarorságh veľmi čudno sa pripravovali. Kde bolo sto ľudákov proti jednému tatárskemu voličovi, ešte i tam natiskali mameluckého kandidáta. Keď to ľud videl, náramne sa pohoršil a roztrpčil, lebo to tak považoval, jako útok proti jeho najsvätejšiemu občianskemu právu nameraný. A to nie bez základu, lebo peniaze, vyhrážky, žandári, vojáci a nátlak rozličného druhu potvrdzoval jeho upodozrievanie. V budúcom čísle už verný obraz budeme v stave doniesť o liberálnom pašalictve behom volieb na javo danom.

Zas nám zavesili novú tlačovú pravotu. V 25. čísle Kresfana totižto bol uverejnený jedon dopis z Detvy, v ktorom dopisovateľ trochu poštegolil tamajšieho matrikára, tento ale cestou štátneho pravotárstva tlačovú pravotu zdvihol proti dopisovateľovi, že jeho čo verejného úradníka nik nesmie obrázať. V tej veci aj „Alk.“ dostal pravotu.

V Rieke liberálneho kandidáta Teodora Battyányiho náramnou slávnosťou vítali. Prosili ho, aby zastal ich taliansku reč, aby zastal ich záujmy a stlpom bol ich samosprávy. Vyslovili sa, že nikto by ich tak prospešne, neohrozene a hodne nezastupoval, jako on. Gróf Battyányi bol predtým vystúpil z liberálnej strany a síce pre cirkevnú politiku. Kto vie, čo ho naklonilo, aby zas zostal mamelukom. On doista rozumie svojim veciam.

Toľko vojska potrebuje Bánffy, že ešte i z poza hraníc ho dovlačuje. Tak napr. z Moravy, Poľska celé zástupy sa valia k nám. No ku sláve volebnej slobody a k spaseniu liberálnej strany je to. Čo ale povie cudzozemsko, keď sa dozvie, že tu také volby byly, ku ktorým nedostačilo vojsko Uhorska? Nad tým nech p. Bánffy rozjíma.

Dolu s krížom! Viac novin písalo, že mnohým liberálnym pánom oči kole kríž na práporoch honvédskejších sa nachádzajúci. Radili sa, jako by sa on odtiaľ sňať mohol? No keď im nekole oči kríž koruny Uhorska, neoslepnú ani od krížov práporov honvédskejších. Síce liberálom sa teraz všetko darí u nás, možné, že i toto sa im podarí previesť.

Katolícky kňaz. Z Atraku, r. kat. farár, Jozef Balon k veľikému pohoršeniu tamajších ľudových veriacich kortesský zástoj hral pri Albertovi Rudnyanszky, ktorého z dediny do dediny sprovádza. Za gr. M. M. Esterházyho oduševnený ľud sa nad tým veľmi pohoršoval. „Alk.“

Sobáš následníka trónu talianskeho sa stal 24. okt. v Ríme, v chráme »Santa Maria degli Angeli« rečenom. Vitanie ľudu bolo veľmi oduševnené. 400 poštových holubov pustili, aby oni rozniesli ten chýr po celom Taliansku. Okrem toho rozličné slávnosti sa konaly v Ríme. Pred sobášom sa stalo civilné matrikovanie pred mešťanostom Rímu. V Rusku sa pre mnohým nepáčilo, že Helena prestúpila do lona kat. cirkve, opustiac staroverstvo. Lenže sami Rusi vravia, že je táto okolnosť bez všetkých politických výsledkov. — Jakože by sa aj vedelo Rusko hnevať na Taliansko, keď toto chce vystúpiť zo spolku, ktorého členami byly doposiaľ Nemecko, Rakúsko-Uhorsko a Taliansko. Aspoň taliansky kráľ už písal list v tejto záležitosti tak nemeckému, jako i rakúsko-uhorskému panovníkovi.

Švajčiarsky rozpočet krajinských výdavkov a príjem je následovný (na r. 1897.): Výdavky: 84 millionov, 970 tisíc zlatých; výdavky 83 millionov, 905 tisíc zlatých.

Volby vo vojne.

Pri terajších volbách každý mohol zrejmo vidieť a presvedčiť sa, že čo znamenajú v Uhorsku volby. Nie sú to volby, lež sú to vojny. Kdekoľvek väčšie nebezpečenstvo hrozilo liberálnym kandidátom, tam ukázalo sa ihneď vojsko a celé hory bodákov. Celý svet prstom ukazuje na Uhorsko, a pochopiť nevie, že v tejto chýrnej krajine *svobody a svobodomyselnosti*, len v tieni bajonettov, len pri vresku trúb a bubnov vojanských možno voliť.

Pekná to svobodomyselnosť, ktorá voličov ľudovej strany nenechá svobodno smýšľať a svobodno voliť. Pekná to láska k vlasti, ktorá nie volbu, lež vojnu chce mať v každom okrese, kde kandidát ľudovej strany opovážil sa vystúpiť. Jako keby sme vlast našu chceli zapredávať, jako by sme podpaľáci a verejní zlodeji boli, tak zachádzalo sa s nami pri volbách. Darma napomínáme ubohý ľud náš k úcte oproti vrchnostiam, darma prosíme ľud krivdený ku trepezlivosti a tichosti, darma píšeme o kresťanskej láske k blížnemu, toto všetko liberáli nechcú vidieť, nechcú počuť a vždy, všade len za buričov, za nepriateľov vlasti nás vyhlasujú.

Nepáči sa liberálom, keď im pravdu povieme do očí. Povedz pravdu, prebijú ti hlavu.

Pri volbách minulého týždňa na vlastné oči presvedčili sa naši ctení čitatelia, že u nás zo svobodomyselnosti ani len tieň nezostala. V ktorom okrese prihárilo liberálom, tam hneď roztrúbili, že je ľud pobúrený, že vrchnostiam nebezpečenstvo hrozí, že obávať sa je výstupkov a bitky, a preto že potrebné je vojsko.

Nuž, videli ste drahí bratia, že i pri tej najväčšej tichosti a trepezlivosti dopratali vám vojsko na krky, a to vraj len preto, aby ste svobodno užívať mohli vaše právo občianske.

No zkusili ste tú svobodu; odpovedajte teda, či to bola svoboda pri volbe, alebo či to bolo hovädské násilenstvo a ošklivý jarmok na lichvu!

Že ľudovú stranu vykynožiť chcú od koňa, to sme vám drahí bratia mnohokrát už písali. Nuž povedzte, kto pohyboval sa svobodnejšie pri volbe, či voličia ľudovej strany, a či tí nesvedomiti kupci, ktorí v tieni bodákov naháňali a kupovali voličov sta juncov a baranov na jarmoku!

Teraz o samých víťazstvách trúbif budú liberálne papierové trúby. No nezávidzte im drahí bratia! Víťazstvo liberálov poškvrené je neľudským násilenstvom, nesvedomitým podplácaním, korhelicou a nemravnosťou.

Ľudová strana nemohla, nescela takú zbraň užívať, akú užíval liberálny tábor. Preto

premožená bola v mnohých okresoch, lebo proti judášskemu grošu, proti úradnému nátlaku, proti divokým vyčínaniam liberálov nič inšie nepoužila, len pekné, tiché slovo a kresťanské napomínanie k trpezlivosti a k poslušnosti.

Povedzte, či vás vaši kandidáti nenapomínali ku tichosti? Povedzte, či vás kto štvá ku pomste a k výstupkom? Nie, a tisíckrát nie. Napomínaní ste boli vždy a všade ku poriadku, ku tichosti, ku kresťanskej trpezlivosti.

I teraz po voľbách v mene samého Krista napomíname vás drahí bratia, aby ste ani nepomysleli na dáku pomstu za tie krivdy a za tie utláčania, ktoré ste pri voľbách zakúsiť museli. Nasledujte božský príklad vášho Spasiteľa, ktorý sa i na križi modlil za nepriateľov svojich.

Odpustite všetky nespravodlivosti liberálnym nepriateľom vašim a nechajte pomstu na Otca nebeského, ktorý riekol: *Moja je pomsta a ja odplatím!*

My dobre vedeli sme vopred, že tichý ľud náš slovenský príkladno držať sa bude i uprostred liberálnych vlkov. My i teraz úfame, že ľud náš kresťanský nepomyslí na výstupky, neoddá sa hriechnej pomste za očividomé ukrivdenie svoje.

Tým zahanbite liberálov, keď príkladný život kresťanský viest' budete a ani najväčšiemu nepriateľovi vášmu neublížite. Liberáli potom nahliadnuť musia, že ľudová strana v skutku stála a stáť bude na základe lásky a pravdy.

Klamstvo do času, *pravda na veky!* Takto hovorí naše porekadlo. Takto hovorí teraz i ľudová strana. Nie sme premožení v pravde, lež odmrštení sme násilensvom od práva.

Pravda nemôže byť na vždy pochovaná, tak ako Kristus nemohol byť v hrobe na vždy zatvorený. Bárš Krista vojskom strážili, bárš hrob Jeho pečatili, na tretí deň vstal z mrtvých a učenie Jeho po tristoročnom boji premošlo blúd pohánsky.

I ľudová strana nedokončila teraz boj za právo ľudu a za pravdu. Bojovať bude i ďalej zbraňou statočnosti a poctivosti. V terajšom boji len zosilnela, tak jako koreň dubu zosilnie vo vichrici. Teraz pozná už ľudovú stranu každý kút, každá chudobná dedinka vlasti našej. Naše sväté zásady hlboký koreň pustily do srdca statočného ľudu, a koreň tento nedá sa vytrhnúť ani klamstvom, ani planým grošom, ani nefudským násilensvom.

Ľudová strana žije a žiť bude v srdci ľudu, a čo je v srdci vykynožiť sa nedá nikdy. x.

Neklesajme.

Už väčšina voličov odhlasovala. Na mnohých miestach nás premožili. Ešte ani tam sme všade nezvítazili, kde celkom zretedelná bola naša väčšina. Lenže práve naša poriažka je zkárou liberalismu. Liberalismus je — každý bezstranný statočný človek to uzná — už ďaleko od ľudu na toľko, že keď nedávno bola reč v jednom liberálnom kruhu budapeštianskom o politických pomeroch krajinských, jedon liberálny kandidát povedal, že ľudáci bez peňazí zvíťazia na základe presvedčenia ľudu; liberáli s pomocou bankárov vojakov, četníkov a celého aparátu, ktorý slepo a otrocký musí poslúchať; ľavičiaci ale hrozné položenie majú, lebo musia zo svojho vrecka náramne troviť, chcú-li si voličov udržať a získať. A tohože liberálneho rovného liberálneho panáka — jako ďalej pokračoval v reči, — tak privítali v okrese smerodajné osoby, že musí dať za každý hlas päť zlatých; vystúpili ale ľudák, ten darmo príde k hlasom.

Naozaj pyšní môžeme byť na náš ľud, že tak chytro sa odtrhol od zkazonosného liberalismu, že tak k seba povedomiu prišiel, že ani to najväčšie podplácanie nenie v stave v ňom udušit' šľachetné seba povedomie a vážnu oduševnenosť za vieru.

Pred takým ľudom klobúk musíme sňať, spojenými silami ho musíme brániť proti tým nesvedomitým od ľudu odvráteným svobodnomyselným panákom a trochárom, ktorí sa opovážia ho menovať pálením ohlúpenou zgerbou. Ano liberálni panáci sú nesvedomitostou zachvátení otroci, ktorí považujú všetko za dovolené, čo im len na pomoci je, aby sa im zpomedi rúk nevyklzol mästný hrniec zaprením seba povedomia kúpený.

Ľud už nenie pálenkou obušený; oči on už otvorené má, srdco jeho už dobré rady prijíma; od páleného sa odvraca, judášsky groš prijať za podlosť považuje. Kdežto liberáli sú dosť nesvedomiti presvedčenie judášskym grošom kupovať, pálenku k obušeniu svedomia a triezlivého rozumu ponúkať, ba kde tieto prostriedky sú prislabé, tam ešte i medzi ľud kázu strieľať tak, že už pred voľbami sa zabarvila zem Uhorská krvou ľudákov, ktorí od svojho presvedčenia odstúpiť nechceli. Krv Abela do neba volala proti Kainovi; aj krv postrieľaných ľudákov do neba volá o pomstu proti nemilosrdným liberálom.

V Nemecku bolo hrozné prenasledovanie. Zednárski liberáli vedeli pohrúžiť do tuhého spánku cirkev. Veľa rokov to trvalo, že žiadneho pohybu nebolo, jakby náboženstvu nič nechýbalo. Naraz ale zavedú kancelparagraf, započnú

kňazov, biskupov zatvárať, na všetky strany verejným násilím a ukrutným spôsobom všetko prenasledovať, čo sa len liberálom páčilo. A hľa to bolo šťastie, lebo sa veriaci prebudili, a dnes sú oni už celkom blízko k tomu, aby víťazstvo dokonale bolo.

Aj nás doposiaľ cez 25 rokov liberalismus len po tichu pomaly utláčal, z úradov vytiskal, po srsti pohľadzajúc práv zbavoval. Teraz ale v tom poslednom čase už s otvoreným čelom vystúpil liberalismus proti privržencom Kristovým, ba behom času vyhynutej kortešačky tých najväčších neprávosti sa dopustil; v slobode sa na toľko pokročilo, že rozkaz notára dostal k tomu, aby četníci krv ľudákov prelievali.

A to je dobre tak. Lebo všade toto vzkriesi ešte aj tých najospanlivejších kresťanov.

Po Kristových časoch 300 rokov prenasledovali pohani kresťanov tak ukrutne a ohavne, že to ani každé zviera by neučinilo tak celkom bez milosrdenstva; a to prečo, snáď kresťani nemali pravdu? Oh nie, len preto, lebo pohanstvo sa bálo, že sa mu prekotí stolec panovania a vladárenia. Lenže práve to násilie vykrútilo krky pohanstvu, tak že právne sa vyslovil Terfullian: Krv mučeníkov je semä kresťanov.

Ano aj liberalismus dobre vie, že pravda je u nás, že ľudovej strany zásady sú poctivé, mravné; on ale predsa prenasleduje nás, lebo sa bojí o ztratu vplyvu a masných hrncov.

Lenže práve hroznosti a utláčanie budú semenom rozkvetu ľudu, panovaniu ľudovej strany. A čím viac nás budú utláčať, tým vernejší budeme k sebe. Klesať nebudeme, poddať sa nepoddáme.

Neklesajme a vytrvanlivo bojujme! Skôr-neskôr predsa len premôžeme liberálov.

Čahtičan.

Výsledok volieb.

Peňazí bolo nasbieraných veľa proti nám; četníci a vojaci tiež k obrane mamelukov vyrukovali; úradnícky aparát najviac sekal zubami proti ľudákovi.

Na mnohých miestach sa hersko držali ľudáci. V trencianskej, oravskej stolici zvlášte. V Stupave mnohí neverní zostali a sa odpúdili od ľudovej zástavy; bohužiaľ neposlúchli naše blahoprajné rady.

Bárs ale sme sa sklámali v mnohých, a volby nevypálili tak, ako sme si mysleli, predsa môžeme byť spokojní, keď do ohľadu vezmeme polozenie ostatných ľavičiackych strán, ktoré mamelucká vrchnosť všetky podporovala proti nám.

Z potajomných mamelukov čili Košuthovcov sa dostalo do snemovne 40 (a bolo ich predtým asi 50); Apponyi mal predtým vyše 60 privržencom, teraz ich má len 31; Ugrovcov bolo v snemovni vyše 50, teraz je ich 7; mimo stránok bolo 17, teraz je 9 ablegátov, ľudák bol predtým len jeden: Zelenák; teraz už doposiaľ je ľudových vyslancov asi 20, a síce v nasledovných okresoch.

1. *Nagy-Kanizsa*: zvolený je ľudový gróf Aladár Zichy, a dostal o 930 hlasov viac, nežli jeho protivník.

2. *Prievidza*: zvolený je ľudový Michal Juriš, ktorý obsiahol o 160 hlasov viac, nežli jeho protivník.

3. *Zala-Egerszeg*: ľudový Jozef Farkaš dostal väčšinu hlasov proti mamelukovi.

4. *Rum*: zvolili ľudáka Fraňa Buzáth.

5. *Szombathely*: ľudový Fraňo Major dostal o 344 hlasov viac, nežli minister Vlašič.

6. *Bobrov*: zvíťazil ľudový Zoltán Zmeškal nad mameluckým protivníkom.

7. *Nagy-Márton*: jednohlasite zvolili ľudáka Jána Asbeth.

8. *Győr-Sziget*: ľudový Štefan Sabó dostal o 600 hlasov viac, nežli jeho protivník.

9. *Eszterháza*: opát Ján Molnár dostal o 1100 hlasov viac, nežli proti nemu postavený mameluk.

10. *Csorna*: ľudový vodca Štefan Rakovszky obsiahol o 367 hlasov viac, nežli tatársky farár Daniš Polgár.

11. *Tapolcza*: Anton Mócsy, direktor vyhral so 48 hlasy.

12. *Lövö*: ľudový farár Rudolf Páder protivníka na posmech obrátil, lebo mal o 695 hlasov viac.

13. *Letenye*: zvolený je ľudový hrdin Mikuláš Lepsenyi, s väčšinou 608 hlasov. Plesaniu nebolo koncraja, keď sa to voličom sdělilo.

14. *Sv.-Jány*: ľudový advokát. dr. Ján Kubina, jednohlasne bol zvolený, lebo Molec sa nevpustil s ním do boja.

15. *Zurány*: s ľudovým programom vystúpil ml. gróf Ján Zichy a dostal o 182 hlasov viac, než jeho protivník.

16. *Dolnia-Lendva*: Protivník ľudového Andreja Maršovského na posmech vyšol, lebo o 700 hlasov dostal mien.

17. *Szent-Gróth*: Karol Kálman, zvíťazil so 77 hlasy.

18. *Szabad-Bárand*: L. Ragályi bol zvolený s veľkou väčšinou proti neľudákovi.

19. *Orczyfalva*: Františ Blaškovich.

V budúcom čísle celkom dokonaly obraz donesieme o volbách. Teraz je ešte polozenie daktorého okresu chybnou udané.

BESEDNICA
Nedajme sa!

Nápev: Hej Slováci ešte naša slovenská reč žije.

Nedajme sa, drahi bratia liberálnym čriedam,
Co nás hrýzly, rvaly, tlkly, krivdám daly, biedam.
Nedajme sa krestanská krv pohanským tatárom,
Bezbožníkom, ľudu dračom, huncútskym beťárom.

Nesvedomi liberálci radi by nás obrať,
Oni lížu mästné hrnce, a my máme žobrať?
Obrať, žobrať, nedáme sa, kým duch náš je v tele,
Boh nám svedkom, sväté sú nám ľudu stránky
ciele.

Ľudu stránke naša matka, my jej verné deti,
Z ľudu stránky na živáňov hrozná pomsta letí.
Hrozná pomsta zmrví podlosť, zničí besných
triedu.

K dobrobytu doprevadí zúbožených biedu.

Hej voliči, čestní muži, hore k nebu prsty!
Tyran ľudu, liberálec nesmie nás mať v hrsti!
Tyran ľudu, liberálec nech skoná potupne,
Sláva svetú, čo pod našou zástavou si dupne.

Sláva slávnym bojovníkom, smelým vlasti synom,
Čo zlostného liberála drúzgať mienia činom.
Sláva slávnej ľudu stránke, matičke premilej!
Kto si človek, bi sa za ňu, sily tvoje vytej!
Stambulov.

Duchu matkínmu.

Keď o tebe dumám dím posvätných krásu,
Útroby mi stísa, oko v slzách pláve.
Keď myseľ mi v sférach života tvojho hrá sa,
Chmára chmáru stíha v hučiacej mi hlave,
Krušná rozpomienka citmi duše ztriasa.

S trúdom, túhou skúmam krokov tvojich dráhu,
Bych kvetiny vonné v kytku sbieral rezky.
Ach žihľavy, ôstia púšť vidím neblahu,
Tŕnie, šípce, bodlač, to nádheru stezky
Od kolisky plienok až ku mohýl prahu.

Iní rozkoš trovia, slasti kalich pijú,
Tebe tvrdze, trampôt nebies daly moci.

Drzý osud vreštal: vstrč do jarma šiju,
Hrdluj, rob, krvácaj, der sa vo dne v noci,
Nos v úkryte nádiar hryznú bôlov zmiju!

Včerných útrap v dielni náhlo starlas', náhlo,
Včasne zbledol rumeň, husté vznikly brázdy.
V driapoch úzkob, núde srdce nylo, prahlo,
Ľulá saň nešťastia kydala garazdy,
Drviace ta jho prác do neduhu vtiahlo.

No bár túžby, križe gniavily ta besne,
Bár zem znoja, únav bez úrody, pustá,
Nevytrhly kliatbu z prs neresti, tiesne,
Nepustily zloreč proti božstvu ústa,
Boh pomôže v biedach, tvor prebrodí cez ne,

Hrubé tarchy, svízel trpezlivos' niesla,
Pochyby, zúfalstva neznala priepasti.
V tichých Krista chrámoch pred oltáre klesla,
A prosba a žertva žiale myla, strasti,
A prestával tlčť mlat, ranit hnevu tesla.

Smiloval sa Tvorca milosrdia večný
I odstránil krivdy, trpkých zkušok útok.
Na hlavniach starého byt vyklúval driecny
I žehnal rodinke i rozptýlil smútok.
Vďaka tvoja Pámu chvály žalmy reční.

I radosť si čupla k rodinnému krbu
Plod života ľúby, synak tvojej chlúby
Milosti rozdáva, darov nebies hrúbu,
Spasiteľa hláše, svár, spor, nemrav hubi,
Balsam leje v jazvy, zarovnáva štrbu.

No trvalo krátko, zmizla úlav priazeň,
Zabila ta nemoc, urputných múk more.
Okriaty duch sviekov, biednej kostry väzeň
Zanechal slz údol, hore vzlietol, hore
Do raja ho uniesly cnosť, vzdych, božiu bázeň.

Vznešená rodičko, oslávená matka!
Plesaj v hoji hostiu nadhviezdného sveta.
Po strádaniach, vichroch spočíň sebe sladko,
A vzývaj Baránka za mňa hriešne dieťa,
Oroduj matičko za tvoje kniežiatko!

Andrejovič.

CHÝRNÍK

Kráľovský dvor odcestoval v útorok z nášho hlavného mesta do Viedne.

Anglická kráľovna, Viktoria bude sláviť v budúci rok 60 ročné jubileum svojho panovania, ku ktorej príležitosti povolala všetkých panovníkov európejských.

Kupčil s dievčenci Mikuláš Lazarescu; lenže sa podarilo chytiť toho dobrého vtáka a vyslobodiť štyri devy z jeho pazúr.

Zas jedon vták. Dulfí Fűchsl ešte vlni upadol s dlžobou 20 tisíc zl. On ale ďalej kupoval na úver, keď už vedel, že nemôže platiť. Súdna stolica ho predsa oslobodila na základe obrannej reči Vilhelma Frieda.

Pekne zachádzanie. Chudáci Oravci už dostali dve kompánie vojakov na krky. Ubohý ľudu, čomu sa ty podrobiť musíš pre dvoch-troch panákov.

V Nitre padla veľkokupecká firma Dávid Štein. Majiteľa tej firmy nikde nemôžu najst. Dlžoby je asi 150 tisíc, majetku ale 20 tisíc zl. Zvlášte v nitrianskych peňažných ústavoch je veľa dlžoby.

Drahý okres. V gedöllöjskom okrese cena jedného hlasu cez dlhší čas stála 10—500 zlatých.

Na stopu veľkej krádeže prišli v Kieve. Pokladník grófa Braniczského, Koššacký od rokov kľamal pána; do hromady to urobí asi jedon million rubľov. Ukradnuté peniaze na burse prehral, teraz z toho všetkého nič nemá a jeho peňažné polozenie není obzvláštne.

Ujšla manželka holiča budapeštianskeho Fraňa Rischera. Ona veľmi krásna bola a sa zaľúbila do druhého holiča, Michala Schneidera. Naraz zmizla; muž ju darmo čakal už viac dní. Konečne to zúvalo a oznámil vec policii. Hja nie na krásu, lež na mravy treba hľadať pred sobášom!

Vražda. 36 ročný moravec Fraňo Hrieb 4 roky žil bez sobášu s vdovou Kuttlerovou v Budapešti. On bol veľmi zlostný a pijatike oddaný človek. Veľmi sa vadievali. Nedávno ale tak grobiansky sa choval k nej, že mu ona dvere ukiazala. On odišiel. Kúpil si revolver a v nočnú hodinu ju zastrelil. Už ho chytili, a môže v chládku rozmyšľať nad tým, čo vykonal.

Opití hrobári v Belohrade pri pohrabe biskupa Moisea spustili zrazu rakev, ktorá sa na kúsky rozpadla.

Zkaza jednej rodiny. V Kiš-lratoši v prostred oktobra naraz celú rodinu pochovali. Jozef Hegedüs s manželkou a so 4 deťmi bláznivé huby pojedol. Otcovi a najstaršiemu chlapcovi sa zhola nič nestalo, ostatní ale umreli. Lepšie je nikdy nejst huby, jako aj len raz neisto to činiť.

V Dubnici (trenč. stol.) sa započaly sv. misie 1. nov. a potrvajú až do 10. dňa tohože mesiaca.

Ujšlo väznov osem z väzenia v Erdöhegyi; četníci ich teraz hľadajú na všetky strany.

Rozpočet Judapešti na r. 1897. vykazuje 22 mill., 724 tisíc, 491 zl.; výdavkov 22 mill. 209 tisíc a 360 zl. príjmov. Tedy deficitu bude 515,139 zlatých.

Okradnutá krypta. V Dunapataji vylámali rodnú kryptu Jozefa Tóha. Tie veci od zlata, ktorých obrali jeho dcéru Julianu, stály asi 520 zl.

Pomsta chorej robotníčky. V Bombergu liečil jedon lekár švárnu robotníčku Mariu Valotkovú, ktorá by bola veľmi rada obsiahla predošlú hladkú plnosť tvári. Lekárovi pri všetkom vynasnažovaní sa to nepodarilo docieľiť; čo tak rozhorčilo robotníčku, že sa prisahou zaviazala, vypomstíť sa na lekárovi. Postriehla naňho na rohu jednej ulice a mu obliala celú tvár vitriolom. Pravdepodobne ten chudák o zrak príde.

Premnohí židi sa prihlásili v poslednom čase v Budapešti v jozefovskej färe, že chcú do lona cirkve kat. prestúpiť.

Život Ősbudaváru má byť predĺžený ešte na tri roky. Dopusiaľ sa tam ešte málo škandalov porobilo, ešte tri roky sú k tomu potrebné, aby dovršené bolo rozhorčenie.

Veľa falošných bankoviek prišlo v posledný čas do obchodu, zvlášte pätky a desiatky falošné sú tak obratno spravené, že ich aj znalec len veľmi ťažko rozoznať môže od opravdivých.

Zástavy na domoch mať, zakázal hl. kapitán Rudnay, lebo vraj sú teraz veľké vetry a dážde; nešťastiu chce cestu zamedziť s tým, aby palice zástav zo strechy vytrhnuté neožobráčily na ulici sa nachádzajúcich.

Korteši liberálni u kat. kňaza. Z Dechtíc nám prežalostne na vedomie dávajú, že tamejší kanonik-dekan pustil mameluckých kortešov na svoj dvôr a ich učastil. Ľud sa náramne pohoršil.

Koho obdarí Bánffy zemanstvom? Jedny noviny pisaly, že politický umelec Bánffy zemanstvom chce vyznačiť dra. Jozefa Horvátha, ktorý už i v chladku sedel 2 mesiace pre šalbírstvo. On ale behom času obsiahel hodnosť kráľ. radcu a bol vyznačený rádcom železnej koruny Františka Jozefa. Pravdaže v tom čase, keď ho odsúdili, bol ešte len Hiršom. No snáď len odpáli zemanstvo od toho pána, keď sa tieto veci uverejnia.

Vykradli srbský klášter v Ravanici. Zloději sa po rebríku dostali cez oblok do kláštora a so smrťou vyhrážali predstavenému, nevyjaví-li, kde sú poklady kláštora? Keď všetko shabali, úplne zmizli tí kunštári, ktorých do hromady šesť bolo.

9 ročný samovrah. G. Konrad mať v Päťich-Kostoloch 9 ročného chlapca, ktorý s tretieho poschodia dolu skočil; lež ho do nemocnice doniesli, už bol mrtvý. On bol chromý, a matka mu skoro zomrela. Vtedy ho opatrovala jedna staršia osoba, ktorá veľmi materinsko zachádzala s ním. Táto ale prepustená bola v tento posledný čas zo služby, čo tak rozžialilo chlapca, že si ani nežiadal ďalej žiť.

Poklad našli robotníci vo Veľkom Varadíne pri kopaní základov hodnosti 3—4 tisíc zl.

Nové noviny budú vychádzať na Košicach týždenne trikrát; redaktorom bude professor Jan Kresz.

Slováci sa nedávno pobili v Starom Budíne; a bitka tak tuhá bola, že jedného i zabili.

Židia plujú. Aspoň vo Vacove daktorí židia od času opovážlivej strelby vždy vyplujú, pokerúc sa len stretnúť s gojom kresťanom. Zvlášte kňazov znevažujú takým spôsobom. Celé vacovské kresťanstvo je následkom toho pobúrené.

Protizednársky kongres trientsky sme už spomenuli; v novembri v Ríme sa bude podobný vydržiavať.

Najväčší zvon na svete sa nedávno ulial v Amerike, v meste Cinicnati-Váži on 30 tisíc funtov. Len samé srdco váži 7 sto funtov.

500 ľudí vyvandrovalo nedávno zo Slavonie do Brazílie. Tedy nie len na Horniakoch, lež už i na Dolniakoch počínajú ľudia opúšťať dobrobytu plnú vlasť uhorskú.

Lazaristi missie vydržovali v IX. okrese budapešianskom od 7. do 13. októbra. Behom toho času od rána až do večera ustavične bofy pobožnosti v chráme tohože okresu.

Veľká bieda panuje v Srbsku pofahom na peniaze. Úradníci vôbec sú rozbúrení; ani profesori nemajú chuti konať svoju povinnosť. Štátna pokladnica je prázdna.

Dňa 20. okt. v Lábe odbýval sa výročný a tam zasvätený sviatok sv. Vendelína. Ja som bol už dávno požiadaným kazateľom. Toho roku ten sviatok bol tým slavnostnejší, že dr. Franc Komlóssy konal pod infulou nielen prôvod ku vonkajšej kapli sv. Vendelína, ale i slavnostnú sv. Omšu v chráme farskom pri čom jemu p. Al. Kofrányi s tromi klerikami z kláštora malackého assistoval. Jestli táto slavnosť mala byť prostredkom kortešovania, ohrožujem sa proti tomu, aby moja tam prítomnosť fahaná bola do spojenia s kortešovaním; lebo ja som tam nebol k vôli bezprogramného p. Komlóssyho, ale jedine ku cti a chvále sv. Vendelína. Nech žije ľudová strana! Nech žije p. dr. Otočka! v Kútoch 21. okt. 1896. Fr. V. Sasinek.

Bezstranný predstavení četníkov v Ostrihome vydal zákaz, aby sa četníci neopovážili zamiešať do bitky voličov; jako sa vraj pobijú, tak sa i udobria. Na kolkých miestach by sa vyhlo prelievaniu krve, keby četníci takýto svedomitý a príkladný rozkaz boli obsiahli.

Behom kortešačky zomrel Štefan Kalmár fiškál zo Segedína, a síce následkom poriažky sa to stalo. Po ňom zostal kandidátom fülöpszálláskeho okresu zriedkavo neohrozený muž kresťanstva F. Sima.

Ročild sa vyslovil, že ho výstava prevápila; No to si myslíme, zvlášte jej osoby krivého nosa, ktoré vžade prvý zástoj hrajú vo výstave.

Nazarení ani len hlasovať nechceli pri volbách; lebo sa to vraj ich viere protiví. Táto sekta, ktorá je proti celej spoločnosti namerená, zvlášte medzi srbskými staroverci sa rozširuje na toľko, že už i bibliu svoju vydala v srbskej reči v 30 tisíc výtiskoch.

Smutná udalosť. V obci Sándorhaza veľmi sa dobre spravovali dvaja bratia Jozef a Ján Gázsi. Nedávno sa ale povadili, medzi svadou zrazu vytiahne Jozef revolver a páli na brata. Tento krvou zaliaty na zem klesol. Jozef prefaknutý naňho padol a ho odprosoval, aby sa nehneval, lebo vraj jed a prudký príval náruživosti mu rozum odňal. Potom ho trpezlivo opatroval vo svojom dome. Ján predsa umrel, čo keď Jozef videl, i seba prepálil. Do jedneho hrobu ich vložili.

Figliarsky Kohn. V Pätich-Kostoloch behom dlhého času liečili a opatrovali jeho pokrstenú dcéru v mestskej nemocnici; prišiel rad na to, aby Kohn platil; on ale nechcel, lebo vraj ona prestala byť jeho

dcérou, keď sa nechala pokrstiť. Vrchnosť ale odmrštila jeho výhovorku na základe toho, že pán Kohn by sa nebol zdráhal prijať dedičstvo, tedy bol dajaký majetok po nej ostal.

Osoh z návštevy cára veľmi veľký má Paríž, bolo tam totižto 1 million a 800 tisíc cudzích, ktorí tam nechali asi 100 millionov zlatoviek.

Ženské veľké shromaždenie bolo vo Viedni, na ktorom sa ustavilo ich asi 5000 tisíc, a sa usnuli, že Lueger v predmestí Leopolde (kde je veľa židov) musí byť zvolený sa vyslanca.

40 žien sa učí na všeučelisku berlinskom, väčšina z nich je z Ameriky.

Srbský kráľ Alexander trpí teraz veľa na hlavu; následkom čoho mu lekári radili, aby sa zdržoval všetkej vážnej práce.

Obratný zlodej vytiahol varšavskému kupcovi Markovskému asi 2500 zlatých, prave vtedy, keď tento na stanici sa prechádzajúc na vlak čakal. Jedon policaj to ale zbadal, vtaka súdnej vrchnosti odovzdal a peniaze kupcovi vrátil. Kupec i hneď odcestovl.

Africký Menelik prosí dakoľko oficírov od Grécka, aby svoje vojsko moderne mohol sriadif. Grécko ale vopred sa opýta v Ríme, či by to nebolo tamajšiej vláde proti vôli?

Besný pes pohryzol štyroch ľudí v predošlý týdeň v Budapešti, a nijak ho nemohli dostať; konečne ho jedon kováč s mečom preklal.

Už šesť rokov vysedela jedna žena, keď na javo vyšla jej nevinnosť. Ju obviňovali, že otráвила manžela. Teraz ale vyšlo na vrch, že kachle tej izby, ktoré sa uhlím kúria, radom zabijajú ľudí, ktorí v tej sieni spávajú. Za tých nevinnu vysedených 6 rokov jej dajú 20 tisíc zlatých, jej pravotárovi ale 45 tisíc. Dcéra, ktorá ju hrozne nenávidela pre ten zločin, jaknáhle verejno vyriekol súd jej nevinnosť, k nohám jej padla, a tak ju odprosovala.

Vernosť sluhov. V Švédsku, v meste Malmö býva 100 ročná Maria Johansson. Ona tridsať rokov slúžila u jednej rodiny; jej 69 ročná dcéra ale 40 rokov slúžila bez pretrhnutia u jednej familie; jej 81 ročný syn ale je robotníkom v jednej železnej dielni už 70 rokov.

Volebná brutalita. Obec Dlhé-pole, patriaca k žilinskému volebnému okresu, pod zámienukou, že tam panuje difteritis, obťažnutá je hustým kordonom vojenským, nikto nesmie von z obce, a tak ani na voľbu, a v Dlhompoli je 130 hlasov na ľudovú stranu. Dosiaľ nebolo ani chýru o difteritisi?! To sú už predsa do neba volajúce ohavnosti!

Zvláštny nápad. Že sú Nemci poriadní pijaci piva, je známo. Ale už nie sú spokojní, aby sedelo a popijalo sa v hostinci. Lepšie to vraj bude u prameňa, v pivovároch. V Berlíne sišiel sa celý rad pijakov a tí počiatkom novembra vydajú sa na „bierreise“, na cestu po známejších pivovároch, čo potrvá za 9 dní. Pocesťujú takto: Lipsko, Kulmbach, Erlangy, Nürnberg, Mníchov, Regensburg, Plzeň, Praha, Draždany. Každého má to stáť 160 mariek. Keď odrátajú sa cestovné výdavky, zostane každému 6 zl. denne na pivo. Pochybuje sa, žeby tú cestu za 9 dní prekonali.

Kortešoval do smrti. V Orave sotva kde popili viacej počas kortešačiek ako vo Velkejvsi, že vraj z veľkodušnosti tamejšieho »grófa« i v nedeľu

pili na mestskom dome kým sa nektorí nepováľali. Ráno sa posberali, iba jeden nezamyšľal hore vstať, ľahali ho, drmácali ho darmo — bol mŕtvý. Že vraj prišiel už opitý na mestský dom, kde vraj sotva viac že dva deci vypil, len si ľahnul, aby viac nestal.

Niečo o hospodárstve.

Z celej Európy boli sídnení gazdovia v Budapešti, aby sa poshovárili, poradili o spôsoboch a prostriedkoch zveladenia gazdovstva, hospodárstva. Že sa hospodárstvo za našich časov nedarí, že zle stojí, to tajiť nemožno, to uznal sám minister Darányi vo svojej zahájujúcej reči. Nuž a to je zle! Lebo s hospodárstvom spolu zle stojí i krajina sama. Veď gazdovia, hospodári trovia krajinu, veď krajina pozostáva zo zeme a nie z peňazí. Tie peniaze sú okruhlé a tí, ktorí si ich tu nasbírali, jeden deň posbírajú svoje ľahké veci, peniaze vstrčia do vrečka a pojdú kade ľahšie. Zem ale nik nemôže pod pazuchu alebo do vrečka vložiť, tá čo i pána premení, sama vždy tu ostane, a preto s výnosom, s dôchodkom zeme pomerne dvíha sa alebo padá dobrobyt celej krajiny. Teraz veľmi klesnul dôchodok pôdy, zeme, a hľa všade vidíme i v tých úrodných krajoch toho následky chudobu, biedu, núdzu, žobáč.

Čo je toho príčina? Prečo sú tie ceny obilia tak nízke? Ti, ktorým na tom záleží, aby bolo hospodárstvo utlačené, ubiedené, akí sú židia z burzy, kapitalisti, priekupci s peniazmi, tí vytrúbili, že toho príčinou je nič inšie ako, že teraz vraj o moc viacej zeme obrábajú, viacej sejú ako pred 20—30 rokmi, následovne viacej sa aj zrodí natoľko, že to ľudia stroviť spotrebovať nie sú v stave. Potom keď obilia na zvýš, každý núka svoje, a tak cená prirodzeným spôsobom padá. Takto smýšľajú burzianeri: A toto aj vo svojich novinách po celom svete rozniesli na toľko, že im to aj uverili.

Lenže nepodarilo sa im dlho svet mámiť. Sveďomíť mužovia, zkúsení hospodári nad snlce jasnejšie dokázali, že veru v obilí niet žiadon zvýšok, že čo sa zrodí, to sa veru aj rúče strovi ba veru i chýbä ešte. A to dosvedčili i tí z celej Európy v Pešti shromáždzení hospodári, mužovia to učení a vo svojom obore zkúsení. Dôkazom toho nechže tu stoja niektoré osvedčenia výtečných hospodárov.

Gr. Viktor Korniss nasledujúce hovorí: Pravda je, že od 15 rokov 25—30 percentami sa viac pšenice rodí, ako predtým, ale v ten istý čas 25—30 percentami sa rozmnožili ľudia; z tej príčiny zbytku nemožno pripísať to, že s 12 zlatých na 5—6 zl. padla cena pšenice.

Julo Kubinek, tajomník to »Krajinského uh. hospodárskeho spolku« následovne píše: Väčšiu úrodu obilie plodiacich krajov zapríčinila v posledných dvoch desaťroči sa vždy viac a viac zmáhajúca potreba.... Ale ten neodtajiteľný vzrást úrody na žiaden pád nepôsobil zvýšok. V tom dnes len ti veria, ktorých je to obchodná záležitosť (gšeft) alebo tí, ktorí povrchne len dľa zdania súdia. Nizkú cenu obilia nezapríčinil zbytok v úrode, ale tie nízke ceny zapríčinily špekulácia, kartelly (spojenie sa kupcov), veľké útraty dôvozu a sústrednenie obilného kupectva.

Takto smýšľajú neodvislí, statoční mužovia. Teda tie nízke ceny, pre ktoré biedia hospodári, nezapríčinilo nič inšie, ako gšeft, špekulácia. Špekulácia tých, ktorí nemajú síce ani za dľaň zeme, za to ale nakúpia

obilie, koľko sa im páči, a za koľko sa im páči, lebo svojimi ageutmi v celej krajine oni robia cenú a nie dobrá, alebo zlá úroda, nie gazdovia, ktorí sa tomu najlepšie rozumejú. Špekulanti z burzy sú teda príčina nízkej ceny obilia, ktorú samovoľne, pre svoj zisk snižia.

Práve preto tejto nesvedomitej, krajine a jej obyvateľom škodiacej špekulácii treba koniec urobiť a to čím skorej. Nemôžeme trpeť, aby cudzí špekulanti základy krajiny podrývali, aby oni gazdov skrze nízke ceny uškodovali na toľko, že tí už ani chvíle nemajú k obrábaniu pôdy zeme. Čože bude z tej krajiny keď tá zem prielohou ležať bude, keď gazdovia nebudú v stave ju obrábať? Veru ti peňažníci ju neobrábia, oni keď už všetko vycicali, keď uvidia, že tu už žiadon gšeft niet, pojdú preč. Toto chce prekaziť ľudová strana, keď si za úlohu vzala brániť, a hájiť záležitosti hospodárov a gazdov. Preto každý, ktorému na svojom, svojej rodiny a vlasti dobrom založí, nech neváha, ale nech si pristane smelo ku ľudovej strane. Len vtedy keď všetci spoločne sa postavíme v oči zkazonosnej špekulácii, len vtedy môžeme úfať, že pre gazdov lepšie časy svitnú.

Jablounsky.

DOPISY.

Od BECKOVA.

Vysokocentý pán Redaktor!

Už dávno som sa strojil o všeličom písať, čo sa u nás robí na našom okolí, lebo veľká nespravedlnosť panuje u nás.

Dňa 15-ho októbra držal pán Gejza Rakovszky, dovčuľ ablegát reč, čo vykonal na sneme, a ďalej čo chce vykonať budúcné, z toho ale sme nič nerozumeli, keby bol radšej to povedal, že nebude cibuľu, mrkev a petržel predávať od Trenčína až po Žilinu, on by nebol chudobnejší a bez toho by sa obišiel, a nám, ktorí z toho žijeme, by neožebračili, lebo on nás celkom znivočí, konkurovať nemôžeme s ním, proti boháčovi.

Tú peknú reč málo liberálcov očúvalo, však ale náš pán dekan Anton Pick kričal od, radosti tanceval, bárs je aj tlstý, a nemohol sa utíšiť od éljenovania, išiel naproti s p. slúžnym so židmi, s dvoma matrikárma a s dvoma štátnyma učiteľma, a tak prišiel pred hostinec, potom držal jedon kalničan reč.

Mál si príklad vziať od p. kvardiána pán dekan a od pána novanského Ferdinanda Francsik farára, ktorí neboli sami, ale radšej ľudu vyučujú o ľudovej stránke, čo je dobré a že radšej nášho milého Kresťana nech čítajú, jako za trošku pijatiky svoje presvedčenie zapredajú naši dôst. dobri duchovní nečakajú infulu takým spôsobom, ale ľud vyučujú. Nech ich Boh živi obidvoch.

Viac občanov.

RUŽOMBEROK 26. okt. 1896.

Ctená Redakcia!

Tatári už tu, 25-ho b. m. jeden ružomberský mešťan menom Pavel Pribiss išiel z Nem. L'upče, kde sa o svoje domáce zásady bavil, domov. Prišiel ku stanici Malo-Vlašskej, a chcjúc dočkať vlak, utiahol sa do tamejšieho hostinca. Tam našiel hrbu tatárov: slúžneho z Ružomberka Petra Andaházy; notára-matrikára z Teplej Floriana Felix; štátneho učiteľa z Besseňovej J. Jurek, a okrem týchto, jedného liberálneho kopovca zo Štiavnice matrikároveho brata. Netušiac nič zlého, sádol si medzi nich a pýtal si od hostinskej pohár piva. Medzitým opýtal sa ho Florian Felix, že odkiaľ ide, a keď odpovedal, že z L'upče, služný Peter Andaházy oboril sa na neho, vylepi mu poriadnych 5 za uši, mysliac, že je kortešom ľudovej strany. Pavel Pribiss odchodiac preč z pomedzi takejto tatárov bandy, keď mu ešte nadávali nemožúc prevládať sám seba, odmeral p. slúžneho hlavu dáždnikom, hovoriac: „Na, ty tatár!“ Takúto udalosť dost je len opísať, priložiť nepotrebné.

Ale sa pýtame p. slúžneho a Vás všetkých na rozume pomätení tatári, prečo dávate vojsko ľuďom na krk, veď vás treba pozapierať!

DRAHÓCZ 25. 1896.

Vážení pán Redaktor!

Nie len fajnové kortešovanie sa konalo, prevádzalo u nás v čase vymenovania tak rečeno stoličnou cestou notára dráhovského Bokross Imra de Néved, a nie voľbou skrze súbeh; ale tenže notár, s rychtárom, s jágrom, a s inými úradskými kortešoval i verejne na podlý spôsob. Chodil totižto 23, 24. okt. vo dne z domu do domu, navádzal ľud do krčmy, každému, kto sa zapísať dal za liberála, 4 litre kázal mu ísť vypiť do krčmy; a i sám s horespomenutými kolompošoval v noci, navádzal ľud k liberálnej strane; plakáty ľudovej strany boli mu trň v očiach, najmä na to sa nadúril že jedon žid čo ľudák zavesil si na stenu plakát ľudovej strany; ten kázal mu dolu strhnúť; a keď to žid učiniť nechcel, začal židom habať miery, váhy, a nádoby: čo ale za osem mesiacov nikdy neurobil; vtedy miery, váhy boli v poriadku. L'ud mámili liberáli s tým, že veľmoži kandidáti zamýšľajú poddanstvo znovu zaviesť; podobného smyslu cedule rozdávali liberálci medzi svojich voličov. Avšak pri všetkom nátlaku liberálcov mnohí voličia predsa verní ostávajú zástave ľudovej! *Spektátor od Váhu.*

TRNAVA, dňa 25. okt.

Veľavážený pán Redaktor!

Prosím vás, keby ste týchto pár riadkov v Krestane uverejniť račil.

Na vedomie dávam, že 24. oktobra prišiel k nám pán gróf Ferdinand Zichy, veľký zástup voličov trnavského okresu, ho čakal v Kerestúre na stanici, trnavskí gazdovci, a ich synkovia, na pekne vymašľovaných koňoch sedeli, a tak privítali pána grófa z veľkým éljenovaním.

V Kerestúre držal pán gróf velice peknú reč, po uhersky, a potom držal reč pán farár kerestúrsky po slovensky, z Kerestúra išli do Moderdorfa, tam ho velice pekne privítali, tam ho čakali družičky z ružami,

a venci, a koč pána grófa celý ovenčily. Odtiaľ sa pohli do Linča, do Hrnčiaroviec, z Hrnčiaroviec ale do Trnavy, v Trnave ho mnoho tisíc ľudí čakalo s veľkou radosťou, len páni liberáli tak špatno hľadeli na pána grófa, ako vlci, na jeden hlt by ho bol chcel každý prehltnúť; ba ešte na koče pľuvali, smradľavé vajcá, repu, krumple, do ľudovej strany hádzali, jedného žida aj zavreli. Bitku si tí liberálci začínali, ale im každý vyhyboval, žandárov mali dost, aj policajov, to tým liberálom ešte málo bolo, ešte friško, pre šesťdesiat husárov poslali, židi boli vo veľkej úctivosti, lebo s každým židom dva policaji išli, a vyprovádzali každého domov, trnavskí páni sa velice boja o tie masné hrnce, aby one neprišli, preto tak tých pánov od východu zastávajú.

Sláva panu grófovi Ferdinandovi Zichy! a sláva ľudovej strane! a sláva pánu Mondokovi, trnavskému fiškálovi!!!
Jeden tesar.

KUBACH, (spišská st.) 20. okt.

Vážení pán redaktor!

V spišsko-sobotskom volebnom okrese, ktorý nietak dávno z lásky biskupských úradníkov svetochýrny p. Károl Pulszky zastupoval, pred 5 rokmi bol fiškál Ján Kulman s programom Apponyiho vyvolený. — V Solnok-Doboce sa pána Bánffyho boja Valasi — nás tuná strachom naplní slovo protivníka: Čakaj, dam ce na Kulmana! Neohrozený a — musí sa mu dať — sbehlý tento pán pred voľbou sľuboval sľuby — len že všetko napriek učinil, ponevác hneď po voľbe vraj s presvedčenia ostal mameľukom nro 1. 15. okt. chodil pán Kulman s ablegátskeho šafárenia vydať počel voličom obiec doliny Hernádskej. Však v Kubachu, kde jest 141 voličov tak boli zvedaví na ten program, že po dvojnásobnom bubnovaní jedinký „recipovaný hazafik“ sa zjavil, čakajúc na milostivý rozkaz, koľko sudov sa má návrtat s tej oduševniacej? No, sklamal sa! Tí „sprostí sedliaci“ len neprišli. Zarmúteného p. ablegáta však pofutovali na koncu dediny byvajúci musikanti a kováčia, ktorí mu pri odchode: éljen hablegát! zakričali — za čo podnes banujú, lebo im pán veľkomožný za to nič nedal.

V iných obciach — s malým rozdielom — podobným oduševnením prijali p. vyslanca, ktorý skrz svojich „pánskych“ kortešov pri hojnom šenku, ako v Štiavniku, kázal o blahodarnom účinkovaní cibilného sobášu, potupoval kňazov a prisľúbil, že jestli ho vyvolia, biskupské majetky podelia sa sedliakom! No, to im neuverili krom židov, len tí občania, ktorí čítajú „Opravdivého“ nekresťana. Chvála Bohu, takých je u nás v „Marianskej doline“ málo, a aj tí by nečítali tie židovské táraniny, jestli by ich k tomu povolani — lepšie poučili?!

Protí Kulmanovi vystúpil Ján Tomori okresný súdca s programom liberálnej vlády, lebo u nás väčšina voličov, podtátranskí Nemci, sú zrodení pravičiar. Tešíme sa nádejou, že, čo u nás „na tento čas“ ešte nenie možno — ľudová strana v levočskom a iglovskom okrese slávne zvíťazi. Pomáhaj Boh! Nech žije ľudová strana! So všetkými kresťanskými Kubašanmi to žiada zo srdca! *Mattuš Benkó*, obuvník.

Velký „Krestanský kalendár ľudovej strany“

na rok 1897.

sa môže dostať za 30 krajciarov u
**Františa Bleszkány, Budapešť, VIII.
Mária-Tereziatér. 9.**

Po každých 10 výtiskoch sa dá
jedon čo prídavok. Poštové útraty
my zaokrývame.

Obrazy zo života.

Kreslí Jozko Vśadebol.

I.

(Trubač vkročí do izby v bunde, celý zasňazený)

Trubač: Ostrá zima kiežby sa už minula . . . Ale nech len ešte potrvá, so zimou koniec i tých »večierkov.« Jak kapitálne som sa celú noc zabával. Zabudne človek na všetky neresti, ťažkosti a nepríjemnosti bašovstva. Teraz si odpočnem trochu, len aby ma ten môj Zobuvák zase nesohnal. . . . Ozaj ten moj Zobuvák, vtom musí dajaký pekelník prebývať, v skutku. Tak by sme si tu pokojne žili, keby nie ten nešťastník; vždy na dačom hlavu láme, vždy nové vymyslí, svojimi špechúňmi vyňuchá všetky kúty, na každého vie žalovať či farár, či kostolník, spolkový priekupec, či služný, alebo notár rychtár. . . Hovorí, že kde čert nestačí, starú babu pošle, — horky tam babu! — môjho Vyzuváka, ten i babu prekabáti. Veď by ja nedbal, nech by si robil, čo chcel, ale keď je to tak, čo on navarí, to musím ja ziesť. Nuž ďakujem. . . L'ala volakto ide, vari ten pokušiteľ . . . už klope. Slobodno!

Vyzuvák: (vkročí, po zem sa sklóní.) Ponižene ruky bozkávam, pán bašo. Ako že slúžil odpočinok? Nemôžem ničím poslužiť? . .

Trubač: Ďakujem, ďakujem na teraz ničím . . .

Vyzuvák: Prosím, prosím vždy stojím k službe. Aj toľ la pokorne oznamujem, čo mi môj kopov Hladoš vyňuchal. Tie spolky, ráčite vedieť tie konsumy, nám prieky robia, ľudia odíal kupujú a naši krivonosí bratia musia sa tomu dívať. A veď i my to cítime. Už na nový rok polovic menej darov som dostal ako minulý. Škandal! Tie spolky musíme pozavierať, pán bašo!

Trubač: Veď to ľahko hovoriť, ale keď príčiny nemáme.

Vyzuvák: Príčin ako príčin, tých najdeme dosť, keď chceme. Tu je moj Hladoš ten vie moc, rozpovie nám to. Ráčite dovoliť, zavolám ho!

Hladoš: Ruky, nohy bozkávam. Tu je prosím všetko opísané, ja sa musím náhliť, aby železnicu neomeškal. I na ďalej ňuchať budem, kým trochu nestučnejem. Ten rychtár by bol dobrý kúsok a ten farár prosím pekne proti civilnému manželstvu kázal

Trubač: Dosť, presvedčte to. Už ste ma neraz do horúcej kaše vstrčil, tak ľahko viac neverím!

Hladoš: Alasolgája

Vyzuvák: Fajn chlapík ten Hladoš, na toho môžeme vždy rátať. Ja už prosím, všetko viem, čo je v tých hárkoch popísano, ba už i Julovi som nariadil, ako má pokračovať.

Trubač: Čo! Ako ste sa opovážil? kto vám to kázal?!

Vyzuvák: Prosím, prosím, to žiada od nas liberalismus, a ponevác vy pán bašo nebol ste doma, porobil som poriadky ja. A čoho by sme sa mali báť, moc a vláda je u nás!

Trubač: Prekliaty liberalismus, že som sa nemohol aspoň 100 rokov skorej narodiť! — Keď ste už tak ďaleko zakročil a ste tak istý dobrého výsledku, nuž poručeno. . .

Vyzuvák: Ešte jedno. L. . . ský spolok appelloval to nesmieme dovoliť, ešte by sa mohli naše hračky pokaziť . . . viete čo, listiny sú tu, ja vám ich donesiem a vy ich skovajte a poviete jednoducho, že ste ich ministri musel poslať. Tak i zodpovednosť strasete so seba. Či nie?

Trubač: Hovoríte volačo, tak to urobíme. Nech potom minister trpí a ja nevinne poviem, rozkázali mi, musel som posluchnúť. Brávo aspoň ste raz rozumom pohol!

Vyzuvák: Ale ten rychtár. . . .

Trubač: Dajme si s tým pokoj, keď nič nevieme presvedčiť.

Vyzuvák: To je najmenej u rychtára som už vyšetroval, a kto hľadá najde, i ja našiel. Tu sú už aj žalobníci.

(Do izby vkročia Pilát, Kaifaš, Judáš a Pyšný, ruky bozkajúc, stanú si do radu.)

Pilát: Chudobní, prosím ponížene pristupujú k vám, aby ste ich obránil od násilia. Bo to už moc, joj joj prosím ponížene chudobní človečikovia, nemáme iba chalupku, chaluku, prosím ponížene. A sa musím trápiť po horách, lesoch, aby niejaký grošík zarobil, krvopotne zarobil. A prosím v obci ma za nič nemajú, z výboru ma prosím vyžreli, áno prosím, že som chudobný človečik. . . Len s tým farárom všetko drží, veď tam onedlho bude revolúcia prosím ponížene. . .

Kaifaš: (jeden fúz hore, druhý dolu visí.) A mňa nechcú za rychtára, bo že som vraj veľmi prisný, a s peniazmi dobre gazdujem a že som striezlivý. A mudrončekom, odpadlíkom ma volajú. Ja to netrpím!

Judáš: A mne nič nechcú dať zarobiť. Že som vraj 30 strieborných do cudzej truhle siahnul a že som bol v árešte, a to nepravda, bo ja len švagra bol navštíviť.

Pyšný: A ja mám peniaze, koľko chcem. A predsa nik ma nechce počúvať, do zúfania! Zobrač povstrkajú do úradov a mňa, že mám peniaze nenáidia!

Trubač: Ja som tu preto, aby som každému pravdu odsúdil. Povedzte teda, čo chcete.

Pilát: Tú žalobničku proti rychtárovi. On peniažky, oj peniažkov viac nabral v porciach, a horičku celú spustošil, prosím ponížene, celú obecnú horičku občanom popredal a nie židom do neuverenia, prosím ponížene.

Vyzuvák: Ano pán bašo, to je pravda, to sa presvedčilo pri mojom vyšetrovaní? nezbyva teda inšie, ako tých šafárov pozbaviť úradu.

Trubač: Budte spokojní, ja vašim žiadostam zadosťučiním. Ďakujem za vaše služby a úfam že i na ďalej verní ostanete.

Pilát, Kaifaš, Judáš, Pyšný jednohlasne zvolajú: Až do smrti! (vyndu von.)

Trubač: Znamenitá vec, keď tak všetko presvedčiť môžeme, tomu sa radujem. — Počkej ľudová strana, veď ťa my naučíme poriadku! Pletie už Vyzuvák môj na vás bič! — Ale že sa čas minul veď je už poludnie. Podte pán Vyzuvák ku mne na obed.

Vyzuvák: Dakujem úctive. budem tak smelý.

Trubač: Hop, ja chcem tak ku stolu ísť v tých kapcach, ešte som nemal času ani ich zobuť, hneď zavolám hajducha. . .

Vyzuvák: Psoším neráňte sa ustávať, veď som ja tu, vďačne poslúžim. (Trubač sadne, Vyzuvák kľakne pred nim a tiahnu mu dolu kapce.)

(Jožko Všadebol: Vidíš drahý ľudu, čo pohynia panov proti ľudovej stránke a čo pohynia niektorých z kruhu tvojho proti tebe brojiť. Vidíš i to, jak šlachetné, jak čisté prostriedky užívajú k dosiahnutiu svojho cieľa i jední i druhí. Chráň sa ícn!)

II.

Trubač: (cigaretku si fajčí, je veľmi dobrej vôle.) Tým som tiež podkúril, tým spolkom hahaha!!

Skoro každý je žalovaný, pokutovaný — no galiby som im narobil. A to len počiatok počiatku! ešte len teraz príde hrmavica! Appelláta je u mňa, majú sa jej načakať. — No a ti rychtári vedia tiež už, koľko bilo; teraz môžu rozmyšľať, či sa oplatí na ľudovú stranu hlasovať. O dám ja na to pozor, aby sa nám viacej takí nevopchali do úradu. Ten Kaifaš, alebo Pyšný ten sa mi páči, to by sa šikoval do úradu. veď sa postarám o nich. — Ale tí ľudáci sú len predsa bojkovia, čusia ani to zvieria pod chrastou; hja, ľahko je to spisy rozdávať, ale keď príde na pasy, tu nás liberálov nik nepremôže! . . . Ale idem dakde, aby i druhých rozveselil.

Vyzuvák: (Falošne sa usmievajúc jedny noviny dáva Trubašovi) Nech sa vám ľúb, i pán bašo! To sa vás týka.

Trubač: Čo to! Už je tu, vymenovaný som za štátneho tajomníka! A či zlatý kríž dostanem na prsia?!

Vyzuvák: Z tajomníctva je nič, ale kríž ste dostal, lenže nie na prsia ale hádam na plecيا. Tu čítajte!

Trubač: (číta) Boj proti spolkom v Liptove. Kto že to písal? Ach hrom a peklo . . . ten R. . . Už som tam, kde loj kopú, už je preč všetko . . . hach a jak opovážlive píše . . . nuž to všetko na javo vyšlo? . . . a nie na ministra, ale na mňa blatom hádzu. . . Či mi to bolo treba? . . . to ste len vy na príčine všetkému . . . čušte, čušte . . . aby vás čert vzal i s vašim Hladošom . . . mňa tak pred celou krajinou znevážiť . . . a ja som sa už radoval, že sa tí sprostáci ani nehnú . . . a tu takú hanbu. . .

Hajduch: Ponižene meldujem, jeden pán chce sa s vami shovárať. Mám ho pustiť?

Vyzuvák: Ano, ano.

Hladoš: (nesie so sebou Kresťana) Alásolgája. Neslýchaná opovážlivosť sa stala. Tu hľa kýsi Bič vás pán bašo zneučtuje, ba proti vláde búri. . .

Trubač: Čo už i v tom Kresťane sú moje figle? Zkapem tu hneď . . . nuž už i ten sprostý sedliak bude ma posmievať? To som veru ďaleko priviedol. A to komu mám zadakovať? . . . Vám Hladošu, practe sa, bo vás. . .

(Hladoš, Vyzuvák výndu von.)

Trubač: (smutným hlasom) Ako ma to mrzí, tá

prekliata vec, či mi to bolo treba? . . . Len keby toho falošníka Vyzuváka nebolo . . . ale čo mám robiť? — Hneď sa odvoláva na záujmy vlády, liberalismu a ja jestli nechcem chlieb utrať, musím čušať a za nosom sa dať vodiť. Veď by ma ten hneď v Pešti omaľoval! No nech sa ešte s tým rychtárom nevydari, nuž budem v dokonalom kvase. . . Musím ísť na povetrie, už ma hlava boli. Zase volakto.

Vyzuvák: (list nesie) Tu je zpráva, rychtárov vyzdvihli. . .

Trubač: A Kaifaša vyvolili.

Vyzuvák: Horky tam. Tu mi sdeľujú, že ešte horlivejších prirvzencov ľudovej strany vyvolili.

Trubač: Ba kata . . . To je hanba — ale pre nás . . . to je zlé — ale pre mňa.

Vyzuvák: To by nebolo ešte nič. Ale tu hľa, (ukazuje Kresťana) tu smrteľný bod pán bašo.

Trubač: A čo je v ňom povedzte mi, ja neviem slovensky.

Vyzuvák: Vďačne poslúžim. Všetko vyšlo na javo, to že Pilát s cudzím drevom gazduje z obecnej pašienky k svojej zemi každý rok odkopáva, robotníkov klame. . . .

Trubač: Dost, dost. . .

Vyzuvák: Kaifaš židom drevo pokradol, mrtvých na testamenty podpisoval, s notárom vojenskú daň si podelil, spoločný les predal tak, že spoločnosť na útraty ešte doplácť musela, že sa po blate vála ani brav, ženu bije. . .

Trubač: A to sú naši dôvernici — Potupa. . .

Vyzuvák: Judáš sa bez kľuča uboril do cudzej truhly a z nej 30 strieborných vzal, prečo od žandárov poviazaný. . .

Trubač: Pod zem by sa schoval od hanby, veď to len na mne prischne. . . Ďalej ani nepokračujte, už je i toho dost. . . Ste vy mne navarili . . . pov-dačný vám budem pán Vyzuvák. . . vy ste všetkému príčina, a teraz ja trpím.

Vyzuvák: Prosím ponižene, veď ste sa vy podpísal, vy ste rozkázali ja som len váš sluha to robil.

Trubač: . . . Čo sa vám páčilo to ste robili! a mňa nútili, aby vás ani medveď voslep nasledoval, choďte, stracte sa. . .

(Vyzuvák s pekným úsmevom sa pokloniac ide von.)

Trubač: Tá mršina je na príčine. Trápi ho, že z tej obce nedostáva už tak, ako pred tým každoročne neviem koľko sto zlatých. Preto sa chce svedomitých striasť a takých Pilátov a Kaifašov vtisnúť, aby sa s nimi delil. . . Už by mu mohlo raz dost byť tých peňazý. . . Lenže ma to tak do tých novín dali a ešte do toho Kresťana. . . keby len vedel, kto to písal. . . Ale nech, nedbám, nech si robia čo chcú, tu vláda, tu moc . . . a ja tým ukážem . . . ukážem mňa do novín dávať . . . obanujete, len ešte teraz začnem, ale začnem ja, ja sám, nebude ma druhý vodiť. . . A potom môžete si ruky až po lakte spisať . . . ja sa budem smiať. A nech, nech odídem z toho hniezda hnusného, veď počkajte príde na vás ostrejší Bič! . . .

(Jožko Všadebol! Hovorí že aký pán, taký krám, to je pravda. A ja to obratím hore nohama a poviem, že aký krám, taký pán! Vari nie pravda? . . .

HOSPODÁRSTVO.
Zimovanie ovocia.

Chceme-li, aby naše ovocie dlho mohlo zimovať a zkáze hniloby sa nemuselo poddať, už pri oberaní musíme byť veľmi bedlivo pozorliví; okrem toho ale ovocie na zimu odložené až veľmi musí byť vybrané.

Dakoľkými dňami po oberaní obyčajne poukladáme ovocie na miesto zimovania. S týmto náhlím sa netreba. Lež veľmi môžeme radiť, aby sa ovocie aspoň cez dakoľko dní nechalo na takom mieste, ktoré je vetrom navštvované. Jablká ale okrem toho treba čistou šatou poutierať.

Uložiť ale sa má ovocie do suda, abo proti mrázu chránenej komory. Miesto nech je tmavé, a slnka nech cez celú zimu také ovocie nevidí. Veľmi teplo tomu nemusí byť, najlepšie je, jestli teplomer 6—19 stupňov tepla ukazuje.

Najlepšie je, keď človek ovocie poukladá na stôl a ho prikryje obyčajným papierom, vtedy svoju prírodnú príjemnú chuť neztratí. Komora je súcejšia pre ovocie, nežli pivnica.

Veľmi môžem odporúčať, aby sa v takej miestnosti z hrád, latiek, dosiek lešenia porobily, lebo tak nepristúpi k ovociu hmyz, a je vždy na čerstvom povetrí. Dáme-li ovocie do fiokov, vtedy je dobre, keď ono na šušľackách leží a s mechom je prikryté; výborne vytrvá ono pri takom zaopatrení.

Jestli je ale už ovocie na tom mieste poukladané, na ktorom prezimovať má, následné veci nesmieme zameškať: 1. Po dakoľkých dňoch treba miestnosť dobre vyvetriť, potom ale obloky, jako najlepšie vieme zapraviť a zabedniť. 2. Jestli by ale povetrie veľmi zlé bolo neskôr, ešte raz sa to môže opätovať, ale len v chladnom a suchom počasí, nie keď je teplo, — abo ľavno. 3. Každý mesiac treba prezreť ovocie, hnilé odstrániť treba, aby sa aj zdravé nepokazilo.

Toto sú tie najlahšie a najužitočnejšie rady, ktoré nasledujú ešte i vtedy bude môcť ovocie stôl náš okrašľovať, keď ono u iných už dávno pohnilo.

Cachtičan.

Škandál Komlóšyho!

Čoho sa Komlóšy v Zohore dopustil, to je nie len na jedného kňaza, ale i na peči vyválaného surového chlapčiska jedna veľká podlosť. — Totižto keď pán Otočka 25. t. m. v Zohore pred 3000-vým shromaždením svoju programnú reč v tej najväčšej tichosti držal, naraz s bandou, s banderiumom a s najatou luzou na foteli hore zdvihnutý vrazil medzi zástup tichý Otočkov pán kanoník! Ľudia ho prez seba pustili nechceli, ale chlapci na keňoch jakosi priechod zpravili, a on, ten nemoresník, hybaj medzi ten zástup s muzikou a s tou pelešou, následkom čoho Otočka svojej reči pokračovať nemohol, a jej ani nedokončil, ale jako vzdelaný človek upozornil ľud na túto nehanebnosť a utiahol sa do jedného privátneho domu pána Mikuláša Ondrejky, a tam sa poshovárať s ľudom o tejto hnusobnej veci.

Ľud bol na toľko rozhorčený nad týmto hnusným účinkom, že ženy blatom husto na tohto buriteľa pokoja hádzali.

Spomeniem i to, že pri sv. omši Komlóšimu sklo z monštrancie vypadlo, on ho nemohol vsadiť, potom ho jeden kováč vsadil. Ľud to vykladá, za zlý znak.

Pýtam sa, či patričná cirkevná vrchnosť o tejto udalosti známosť má? Rodáci, voliči stupavskí, dobre si ho zapamätajte. Patričné oznámenie sa na každý pád o jeho pokračovaní učiní, — bárs je on aj kanoník, ba práve, že je kanoník, by sa takej brutálnosti dopúšťať nemal. Beda tomu, z koho pohoršenie pošlo!

Drahí Bratia, modlime sa za jeho obrátenie.

Viac voličov.

Knižná polica.**„Já som nepoškrvenené Počatie.“**

Knižku túto napísal som pod dojmom detinskej prítulnosti ľudu katolíckeho — zvlášte v najnovšej dobe — ku tej Panne plnej milosti, ktorá sa v Lurde zjavila, a tam v jaskyni denne dejstvue okolo núdznych trpiteľov, — a dejstvue aj u nás i po celom okršleku zeme čo Matka milosrdenstva. Knižka bude mať bl. Panny lurdskej v farbách v samom Lurde vystavený a vo svätej jaskyni posvätený; objemu bude asi 22 hárkového, — ktorá v pre-sovanom plátne tuho viazaná bude stáť 60 kr. r. č. Vo Veľkých-Ostraticiach (Nagy-Sztricie via Nyitra-Zsámbokrét), 30. sept. 1896. Jozef Kompánek, farár ostratický.

Lurdský kalendár na rok 1897. vydal Koloman *Mészáros* v Budapešti, Ferencziek zárdája; cena s poštou 35 kr.

Veľká pliaga sveta výnde z tlače k vianocam a bude stát 75 kr. Dostať sa bude môcť u dp. Michala Varga vo Vacove.

„**Veľká Novina**“ v cene 25 kr. je k dostaniu u dp. kaplána Michala Varga vo Vacove. Už tento týdeň výnde z tlače. U tohože sa môže predplatiť aj na výborný mesačník „**Naša Nádej**.“

„**Dom Tobijašov**.“ Výborné — asi 300 strán obsahujúce — dielo, ktoré každej rodine len vrele odporúčať môžeme. K dostaniu je za 65 kr. v Teplej (Lenge) pp. Bélabánya u dvp. farára *Richarda Osvalda*.

Žartovné novinky „**Herkó Páter**“ vychádzajú každý týždeň tu na 16, tu na 8 stranách.

Slováci v celej krajine nemajú druhých takýchto noviniek, ktoré by v duchu katolíckom zastavali ľud a česaly, prenasledovali lakomstvo úžerníkov a násilie židov. Cena na celý rok 2 zl., predplatiť sa môže pod nápisom: Redakcia „**Herkó Pátra**“ Budapešť IV., Zsibárus u. 7.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpák a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Uctive prosíme našich ct. predplatiteľov, aby číslo obalky, pod ktorou im noviny chodia, na koniec nám naznačili ráčili, lebo takto ľahšie si do knihy zapísať môžeme.

Uvedomenie. V tom položení sme, že ct. duchovní aj erga sacra objednať môžu tak kalendár (1 exempl. unum sacrum), jako i Prípravu ku spovedi . . .“ (2 ex. viaz., abo 3 ex. broš. erga unum sacrum). Redaktor „**Kreštana**“ Budapešť, VIII. Maria-Tereziatér 9.

Moháč. To je pekne od vás. Tomu bezočivcovi povedte, že tak to býva, kto sa neumýva. — *Nitra.* Čo u vás ani kresťanských knihkupcov by nebolo. To je chválitebná horlivosť, že vy navzdor toľkej práci náš kalendár kresťansko-ľudových zásad tak horlivo rozširujete. — *Zvedavý.* Krešťan vychádza v 11 tisíc výtiskoch. Z kalendára ale sa minulo okolo 7 tisíc, pre veľkú zaujatosť sotva ho vydáme znovu, keď sa ešte tých 3000 výtiskov minie. — *Cestujúci.* F. Š. v L. Tie hárký sme objednali vtedy, že sa ale nespravily, nás samých to mrzí najviac. Potom daj dačo robíť kresťanovi! Aspoň v mnohých pádoch je to tak. — *Piešťany.* O. K. Už sme vám raz odkázali, aby ste si u pána kaplána kúpil kalendár, kde je sklad. — *Kivres.* Nebuďte tak jahostajný, lebo len sám budete mať z toho škodu, kto si nedá radíť, ten ver musí platiť.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niekto to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 7.05—7.45 zl. Raž 6.15—6.30 zl. Jačmeň na krm 4.10—4.40 zl. do pálenic 5.20—6.00 zl. na várku 6.50—8.00 Oves: 5.45—6.00. Kukurica: 3.80—3.90. Proso: 5.25—5.50. Vo Viedni každý mc. o 50 krov drahší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 08.75—09.50. Koprné semeno: 08.55—09.00.

3. Strova: Veľká biela fízufa 7.50—8.00; tmavá 8.00—8.50 okruhlá: 7.50—8.25, tarkavá 6.00—6.50. Šošovica 12.50.15.50. Hrach 8.50—09.50. Čistý 13.50—14.50 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 15—16. Burgyňa 0.00—1.15. Cibufa 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 1.80—2.70. Slama. Na pol stielanie: 1.35—1.65. Žup 1.60—1.65.

6. Siatie: Červená datelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarná ľadka 6.00—6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 377 hospodárskych volov; 262 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 000—000 zl. Dojné kravy: za jeden kus 58—180 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 6541 kusov oviec. Ceny: 14—16.65 zl. za páru, a 15—18 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogramm 16—18. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajcá 40—42. Loj. Maslo I. 80—180 zl. II. 60—110 mc. Slanina 51.00—52., udená 56—00.57 zl.

9. Remeň funtový od 152—185 kl. tercy 135—156.

10. Kraviny vrázkované 165—175.

11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.

12. Tefaciny najl. víksovky 420—440, stredné 350—365 ažené a vrázkované 330—340, blysk. remeň najlepši 150—155 prsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.

☞ Velebným farským úradom. ☜

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky splácováče.

☞ Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakéhokolvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné Odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

LACNÉ POŽIČKY

(od 300 zl. hore)

na majetok zeme vyprostredkuje

— JÁN DEAK —

v NITRE

K listem vysvetlenie žiadajúcim sa pripojiť má 10 kr. marka.

Hľadám nútno jedného rozumného kachlárskeho tovaryša. **PREDMIER.**

J. Sutoris kachlár.

TLAČIAREŇ

„SVÄTEHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť **preveleb. kňazstva a oboených predstavenstiev** na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE

LEN VYDAVATEL'STVO

„KREŠTANA“

PRIJIMA.

— BUDAPEST, —

Prater-ulica číslo 44.

Za oznamy sa musí hneď platiť.

Hlavná výhra
prípad.
500,000
mariek.

O z n a m
šťastia

Výhry
poisťuje
štát.

Pozvanie k súčasťneniu sa na výhrach veľkej peňazovej loterie od štátu Hamburgu poisťenej na ktorej.

10 millionov 746,990 mariek**letotne musí sa vyhrať.**

Výhry tejto výhodnej peňazovej loterie, ktorá podľa návrhu len 112,000 žrebov obsahuje, sú nasledovné, totiž:

Tá najväčšia výhra je prípadne 500,000 mariek.

Prvá výhra	300,000 mariek.
1 výhra	200,000 mariek.
1 výhra	100,000 mariek.
2 výhry	75,000 mariek.
1 výhra	70,000 mariek.
1 výhra	65,000 mariek.
1 výhra	60,000 mariek.
1 výhra	55,000 mariek.
2 výhry	50,000 mariek.
1 výhra	40,000 mariek.
3 výhry	20,000 mariek.
21 výhry	10,000 mariek.
46 výhry	5,000 mariek.
106 výhry	3,000 mariek.
206 výhry	2,000 mariek.
782 výhry	1,000 mariek.
1848 výhry	400 mariek.
42 výhry	300 mariek.
138 výhry	200, 150 mariek.
35327 výhry	155 mariek.
8961 výhry	134, 104, 100 mariek.
9249 výhry	73, 45, 21 mariek.

Spolu **56,240** výher, a prídu za niekoľko mesiacov v 7 oddeľeniach k istému rozhodnutiu.

Hlavná výhra 1-nej triedy obsahuje 50,000 mariek, vstupuje v 2-tej triede na 55,000 mariek, v 3-tej na 60,000 m., v 4-tej na 65,000 m., v 5-tej na 70,000 m., v 6-tej na 75,000 m., v 7-mej na 200,000 m., a s odmenou 300,000 m. prípad. na 500,000 m.

Na prvé výhrove ťahanie, ktoré je úradne určené, 19 nov. 1896. stojí

Celý pôvodný žreb len 3 zl. 50 kr.
Pol pôvodného žrebu len 1 zl. 75 kr.
Štvrťka pôvodného žrebu len — zl. 90 kr.

Každý z účastných dostane odo mňa po výťahu hneďky úradný soznam bez toho, že on musel písať.

Rozvrh losovania so štátnym erbom, na ktorom vkladky a podelenie výher na 7 tried je vidno, popredu zdarma posielam.

Vyplacanie a rozposilka výhrových peňazi odo mňa zrovna na patričných rýchlo a v najprísnejšej tajnosti sa deje.

Objednenia prosím poštovou poukážkou alebo i doberkou.

Nech sa tedy, komu sa ľubi, obráti s jeho nariadením pre najbližšie ťahanie, hneď, predsa až do

19 november toho roku

dôverne na

JOSEFA HECKSCHER,bankár a smenková účtovňa v **Hamburgu.**

1—1